

Documents sobre trameses de missatgers cerverins a Montblanc (1410 i 1414)

RESUM

Article que comenta breument onze documents que fan referència a les trameses de missatgers al Parlament general de Montblanc de l'any 1410 i a les Corts d'aquesta mateixa població de l'any 1414 per part de les autoritats municipals de Cervera. Al final, s'inclou la transcripció dels documents estudiats.

RESUMEN

Artículo que comenta brevemente once documentos referentes a los envíos de mensajeros al Parlamento general de Montblanc del año 1410 y a las Cortes de esta población del año 1414 de parte de las autoridades municipales de Cervera. Al final del artículo, se incluye la transcripción de los documentos estudiados.

ABSTRACT

In this article we briefly discussed eleven documents which refer to the delivery of messengers in the Montblanc General Parliament of the year 1410 and in the Courts of this same population of the year 1414 by the municipal authorities of Cervera. In the end, we include the transcription of the documents discussed.

Paraules clau: Cervera, Montblanc, Catalunya, parlaments generals, corts, missatgers, segle XV.

Palabras clave: Cervera, Montblanc, Catalunya, Parlamento General, Cortes, mensajeros. siglo XV.

Keywords: Cervera, Montblanc, Catalonia, General Parlaments, Courts, messengers, 15th century.

Josep M. Llobet i Portella (Cervera, 1940)

Mestre de català, llicenciat en Filosofia i Lletres i doctor en Història, ha exercit la docència a diferents nivells, formació d'adults, ensenyament mitjà i cicles universitaris. Fins el 2007 fou professor a l'Institut d'Educació Secundària Antoni Torroja, de Cervera. Actualment ho és al Centre Associat de la UNED de la mateixa ciutat, on, a més, és coordinador de la Facultat de Geografia i Història. Col·labora habitualment en l'*Aplec de Treballs*

Documents sobre trameses de missatgers cerverins a Montblanc (1410 i 1414)

Josep M. Llobet i Portella

*jllibet@cervera.uned.es

La localització a l'Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), ubicat a Cervera, d'onze documents relacionats amb el parlament general que va tenir lloc a Montblanc l'any 1410 i amb les corts que es van celebrar a la mateixa població l'any 1414 ens ha permès disposar de diversa informació sobre la intervenció que tingueren els cerverins en aquelles reunions. El contingut d'aquests documents el comentem breument a continuació i, seguidament, oferim la transcripció dels textos documentals.

El parlament general de 1410

El dia 31 de maig de 1410 morí, al monestir de Valldonzella, prop de Barcelona, el rei Martí I sense haver designat successor. Amb la seva defunció, s'inicià un interregne que durà d'aquell any 1410 fins al 1412. Mort el monarca, van tenir lloc una sèrie de disputes successòries que aconsellaren la celebració d'un parlament general. La reunió es féu a Montblanc, s'inicià el dia 31 d'agost i va ser convocada per Guerau Alemany de Cervelló, governador general de Catalunya. A causa de la poca assistència, motivada per la pesta que afectava a diverses poblacions de Catalunya, hom decidí prorrogar el parlament. Fou elegida la ciutat de Barcelona per a la seva continuació, prevista per al mes de setembre d'aquell any 1410.¹

El dia 28 d'agost, tres dies abans, doncs, de l'inici de les corts, en una reunió del consell municipal de Cervera, fou elegit el notari Joan Gener per anar com a missatger de la vila, amb un salari diari d'un florí, a les susdites corts (document 1).

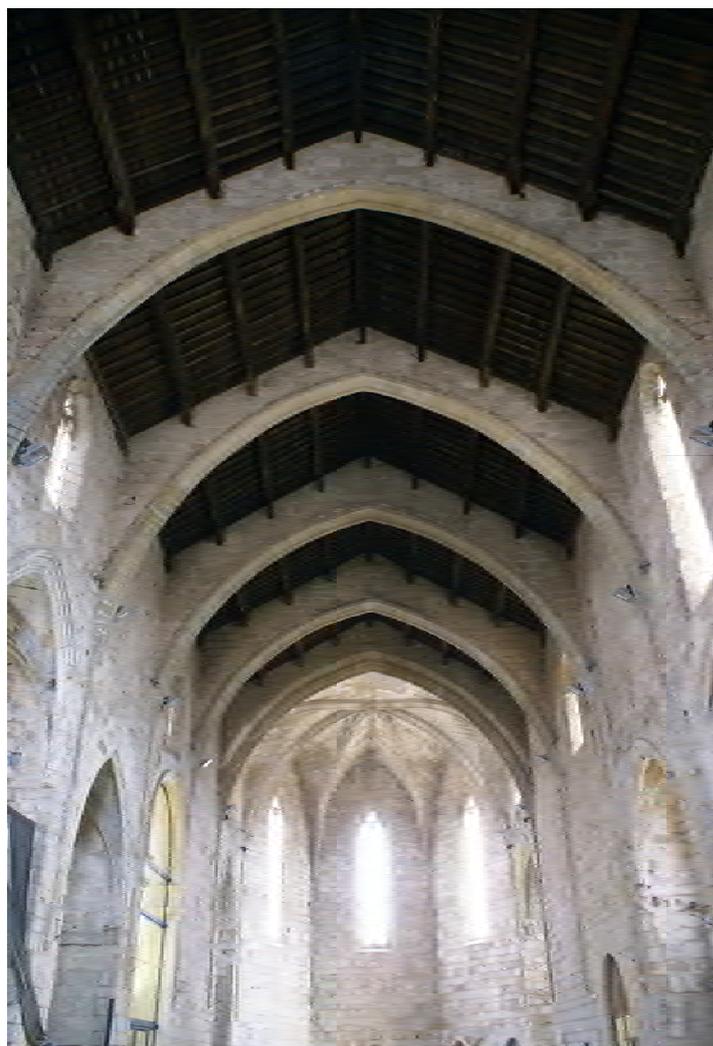
Malgrat la decisió de les referides autoritats cerverines, la persona escollida per assistir a les corts de Montblanc no hi va voler anar, per la qual cosa calgué nomenar un altre missatger. Aquesta vegada la representació s'encarregà, amb el mateix salari, al paer Simon Bertran (document 2).

Encara que el notari Joan Gener va al·legar que no volia anar a Montblanc perquè ja havia estat missatger en una altra ocasió aquell mateix any, actuació que, segons els privilegis de la vila de Cervera, l'eximia de l'obligació d'acceptar l'encàrrec, la veritable raó potser era la pesta que, en aquell temps, afectava moltes poblacions catalanes.²

Les corts de 1414

Aquestes corts van ser convocades el 17 de febrer de 1414 pel rei Ferran I per ser celebrades a Tortosa. A causa de la pesta, van ser traslladades a Montblanc, on es reprengueren en la sala del refectori del convent de framenors el 17 d'octubre. Acabaren el dia 3³ o el 22⁴ de desembre d'aquell mateix any.

Coneguda per les autoritats cerverines la continuació de les corts a la vila de Montblanc a partir del dia 20 de setembre, es reuní, cinc dies abans, el consell municipal, el qual acordà no prendre cap decisió sobre l'afer fins que el rei fos en aquesta vila (document 3).

Façana i interior de l'església de Sant Francesc de Montblanc, amb el teginat original (Fotos J. M. Carreras Vives).

Iniciat el mes d'octubre, calgué que el consell cerverí arribés a un acord, per la qual cosa es reuní novament i decidí trametre a les corts de Montblanc un síndic i missatger que fos "home de bé e fiable" (document 4). El dia 14 d'aquell mes d'octubre s'elegí par a aquesta representació el notari Antoni d'Agramuntell (document 5). Marxaria pocs dies després, ja que el dia 17 de li va donar tretze lliures i quinze sous (document 6).

El notari Antoni d'Agramuntell, durant la seva estada a Montblanc, rebé algunes cartes de les autoritats cerverines (document 7) i assessorà Berenguer Palou, un cerverí que s'havia traslladat a l'esmentada població per trametre una súplica al monarca (document 8). El pagament de cinc lliures i deu sous que fou fet a Francesc de Plegamans potser estava relacionat amb aquestes actuacions (document 9). El dia 22 de desembre, Berenguer Palou ja es trobava a Cervera. Aquell dia rebé tres lliures i sis sous pels tretze dies que havia estat a Montblanc (document 10).

Més llarga fou l'estada a Montblanc d'Antoni d'Agramuntell. Ho sabem perquè l'any 1417, quan li va ser pagada la resta de l'import d'aquesta estada, hom precisa que va romandre en la susdita població cinquanta-quatre dies (document 11). En el supòsit que hagués marxat de Cervera el dia 18 d'octubre –l'endemà de rebre la primera quantitat –, hauria tornat a la seva població el dia 10 de desembre.

Textos documentals

1

1410, agost, 28. Cervera

El consell municipal de Cervera acorda que Joan Gener assisteixi al parlament de Montblanc com a missatger.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1410, f. 47r.

Primo fou proposat en la dit conseyll per los dits honrats pahers que, com dies ha passats hayen reebudes dues letres, la una del governador de Cathalunya e l'altra dels consellers de Barchinona, manant e requirent-los que en la fi del mes present trametessen síndichs e procuradors en la vila de Muntblanch per tenir parlament general als del principat de Cathalunya, per què pregaren lo dit consell acordàs sobre açò quines persones hi hirien al dit parlament.

Sobre açò lo dit conseyll volch e acordà que al dit parlament vaye lo honrat en Johan Janer e haye de salari per jorn un florí.

2

1410, setembre, 1. Cervera

El consell municipal de Cervera, atès que el notari Joan Gener no vol anar al parlament de Montblanc com a missatger, acorda que hi vagi el paer Simon Bertran.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1410, f. 48r.

Primo fou proposat en la dit conseyll per los dits pahers que, com en lo consell precedent lo conseyll hagués elet en missatger per anar al parlament general que s'és manat als cathalans per lo molt noble mossèn Guerau de Cerveylló, governador de Cathalunya, en la vila de Muntblanch, l'onrat en Johan Janer, notari, e aquell Johan Janer jatsie ne sie stat request per ells, hoc encara li'n sie stada posada pena de L lliures per l'onrat batle de la dita vila, que deye penre la dita missatgeria e, no contrastant la dita pena, lo dit Johan Janer no vuylle penre la dita missatgeria ni la penrie que-l sabessen matar, allegant que privilegi és de la vila que aquell que ha feta missatgeria dins l'any que per tot l'any no-n pot ésser forçat de fer altra e ell no ha dos meses que ja n'a feta una, per què per res no farie aquesta, per ço los dits honrats pahers pregaren lo honrat consell que determén si més avant faran força al dit en Johan Janer de penre la dita missatgeria e, si no, que li plàcie elegir un altre bon hom per fer la dita missatgeria, com perill sie en la triga.

Sobre la dita proposició lo dit consell ordonà que. si en Johan Janer no pot ésser forçat per justícia de anar, que hi vaye l'onrat en Simon Bertran, paer, e que li'n sie feyt sindicat ab plen poder, emperò que no haye de salari sinó un florí.

Fou fermat sindicat al dit Simon.

Testes discreti Petrus Amat et Guillemus Celolm, presbiteri, Cervarie.

3

1414, setembre, 15. Cervera

El consell municipal de Cervera, coneixedor que el rei vol continuar les corts a Montblanc, acorda no prendre cap decisió fins que el monarca sigui en aquella vila.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1414-1415, f. 51r.

Al qual consell fonch proposat per los honrats pahers que ells han haüd una letra del senyor rey per la qual notiffique a tots e senglers prelats, administradors, abats e persones eclesiàstiques, comtes e vescomtes, barons, nobles, cavallers, scuders e hòmens de paratge del present principat de Cathalunya, consellers, pahers, jurats e prohòmens d'ell principat de Cathalunya que ell ha continuades les corts al XX die del present mes de setembre en la vila de Montblanch, la qual letra han feta legir en lo present conseyll, per què·ls plàcia acordar sàviament.

Sobre açò acordà lo consell que aquest fet sia prorrogat de provahir-hi fins lo senyor rey sie en la vila de Montblanch e, ladonchs, per altre conseyll serà-y provahit, Déus volent, profitosament.

4

1414, octubre, 4. Cervera

El consell municipal de Cervera acorda trametre un síndic i missatger a les corts que ara se celebren a Montblanc.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1414-1415, f. 52r-52v.

Al qual consell fou proposat per los honrats pahers que ells han resebut una letra de Arnau Meler, lo qual és síndich de la vila en la causa de les imposicions qui·s mene en la cort del senyor rey, per la quall fa saber que lo senyor continue les corts en la vila de Montblanch, les quals entén afinar dins XV o XX jorns, en contumàcia dels síndichs de les universitats que no y són compareguts, e que ell, a conseyl dels síndichs de Barchinona, ha feta la dita letra, los quals se meraveylen molt que semblant vila d'aquesta, en fets tan carregoses com aquestes són, no y trameten qualque home de bé, com hi vage molt. E, axí matex, que li trameten diners per lo procés qui·s mene de les imposicions ab los magnats per pagar notari e advocats e a el matex, per què·ls plàcia hi vullen acordar sàviament, com hi vage molt, axí a la vila com al principat de Cathalunya.

Sobre açò acordà lo consell que sia tramès síndich e missatger a les corts que·ll senyor rey celebre a Montblanch e que sie home de bé e fiable, ab aquell miyllor avantatge que fer se puxa de la vila.

5

1414, octubre, 14. Cervera

El consell municipal de Cervera acorda que Antoni d'Agramuntell assisteixi a les corts de Montblanc com a missatger.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1414-1415, f. 53r-53v.

Al qual consell ffonch proposat per los honrats pahers que ja saben com havien haüda letra del síndich que tenen a la cort del senyor rey per lo fet de les imposicions, per la quall fahie saber que·lls síndichs

de Barchinona e dels altres comtats [e] viles reials staven fort meraveylats com aquesta vila, qui és una de les insignes de Cathalunya, en semblants feits axí carregosos, com són aquests, no trameta sos missatges a les corts qui-s celebren per lo senyor rey en la vila de Montblanch.

E après ne han haüda altra letra e certa informació per lo discret en Joham Asam, qui és stat a Montblanch, per què es pregue, com lo fet require cuyta, que vullen ellegir missatgers o missatger, ab aquell menys dan que puxen de la vila, a fi que alà sia proveït a la indemnitat de la vila.

Sobre açò acordà lo consell que sia ellet missatger prestament a les corts que lo senyor rey celebre als catalans en la vila de Montblanch, lo qual sia home de bé, e la elecció del qual sia feta e tornad als honrats pahers e als consellers o major partida de aquells.

Los quals pahers e consellers alegiren en missatger a les dites corts lo discret n'Anthoni d'Agramontell. Ramon Leonart, Jachme Çarirera, Bertran de Canelles, Johan Gilabert, Jacme de Monbrió, Johan Borta, Simon Bertran, Johan Mir, Gabriell Solà, los quals digueren que semblants ellecions se acostumen fer ab consellers e ab prohòmens ensemps, per què requeren que la dita elecció se face per tots ensemps, segons és acostumat, en altra manera no y consenten, majorment com sien stats appellats e demanats al dit consell.

En continent li fermaren sindicat bastant a les dites corts. Lo dit Anthoni de Gramontell, prometent haver per ferm, etc.

Testes discreti Petrus Guerau et Montserratus Mir.

6

1414, octubre, 17. Cervera

Hom fa donar pel clavari municipal de Cervera al notari Antoni d'Agramuntell, nomenat missatger per anar a les corts de Montblanc, tretze lliures i quinze sous.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1414, f. 76v.

Ítem, fem donar per lo dit nostre clavari a-n Anthoni d'Agramuntell, notari, lo qual va a les corts de Muntblanch per missatger. Ha n'í àpoqua fermada en poder del dit notari a XVII de octubre del dit any. [*Al marge dret*]: XIII lliures, XV sous.

7

1414, novembre, 8. Cervera

Hom fa donar pel clavari municipal de Cervera a Bartomeu Rossell, per cartes que havia portat a Montblanc per a Antoni d'Agramuntell, tretze sous.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1414, f. 77r.

Ítem, fem donar per lo dit nostre clavari a-n Barthomeu Rossell per letres que havia portades, de part de la vila, a Muntblanch, a-n Anthoni d'Agramuntell. Ha n'í àpoqua fermada en poder del dit notari a VIII de novembre del dit any. [*Al marge dret*:] XIII sous.

8

1414, novembre, 9. Cervera

El consell municipal de Cervera acorda que Berenguer Palou assisteixi a les corts de Montblanc i tingui com a assessor Antoni d'Agramuntell.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Consells*, 1414-1415, f. 57v.

Ítem, acordà lo consell que sia tramès un hom a Montblanch, lo quall tingua assessor lo honrat n'Anthoni d'Agramuntell, que suplich lo senyor rey que li plàcia atorgar a la vila les provisions de què li és stat scrit. Lo quall prom fou ellet lo honrat en Berenguer Palou.

9

1414, desembre, 1. Cervera

Hom fa donar pel clavari municipal de Cervera a Francesc de Plegamans, per un missatge per al rei que portà a Montblanc, cinc lliures i deu sous.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1414, f. 79r.

Ítem, fem donar per lo dit nostre clavari a-n Francesch de Plegamans, per en Bernat de Vilagrassa, per una missageria que havia feyta per la vila al senyor rey a Muntblanch. Ha n'i àpoqua fermada en poder del dit notari a l de dehembre del dit any. [Al marge dret:] V lliures, X sous.

10

1414, desembre, 22. Cervera

Hom fa donar pel clavari municipal de Cervera a Berenguer Palou, per l'estada de tretze dies que féu a Montblanc, tres lliures i sis sous.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1414, f. 83v.

Ítem, fem donar per lo dit nostre clavari a-n Berenguer Palou, per un viatge que és per la vila anat a Muntblanch, en lo qual stech XIII jorns. Ha n'i àpoqua fermada en poder del dit notari a XXII de dehembre del dit any. [Al marge dret:] III lliures, VI sous.

11

1417, octubre, 1. Cervera

Hom fa donar pel clavari municipal de Cervera al notari Antoni d'Agramuntell, per la resta de l'import de la missatgeria que féu l'any 1414 a les corts de la vila de Montblanc, en la qual va romandre cinquanta-quatre dies, i per altres coses, divuit lliures, tretze sous i sis diners.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1417, f. 101v.

Ítem, fem donar e pagar per lo dit nostre clavari a-n Anthoni d'Agramuntell, notari, de una part, tretze lliures, cinch sous, les quals per la vila li resten a pagar de la missatgeria que per la vila féu a les

corts que lo senyor rey en Ferrando, de alta recordança, celebrà en la vila de Monblanch, en la qual stigué LIIII jorns, ab salari de X sous per quiscun jorn, que fan vint e set lliures, com ja li u pagàs lo honorable en Pere de Roqueta, clavari de la vila l'any Mⁱ CCCC XIII, tretze lliures, quinze sous, e, d'altra part, li dats cinch lliures, vuyt sous, cinch [sic] diners, les quals per la vila bestragué en la cort del senyor rey per la vila en provisions reals e altres coses, de què a donat compte en poder del racional. A n'í àpocha presa per en Pere Mayllol, notari, lo primer dia de octubre del any Mⁱ CCCC XVII. [Al marge dret:] XVIII lliures, XIII sous, VI diners.

Notes

- 1.- Josep COROLEU i JOSEP PELLA, *Les corts catalanes*, Barcelona, Imprenta de la Revista Histórica Latina, 1876, p. 223.
- 2.- Sobre els efectes de la pesta a Cervera: Josep M. LLOBET i PORTELLA, «Les epidèmies a Cervera durant l'Edat Mitjana», *Miscel·lània Cerverina*, 1 (1983), p. 39-46.
- 3.- Josep COROLEU i JOSEP PELLA, *Les corts catalanes*, Barcelona, Imprenta de la Revista Histórica Latina, 1876, p. 228-230.
4. -*Colección de cortes de los antiguos reinos de España, por la Real Academia de la Historia. Catálogo*, Madrid, Imprenta de José Rodríguez, 1833, p. 150.